

OBSAH

Předmluva	9

První díl

Kapitola I (Doc. inž. B. Fireš, CSc.)

Funkce národohospodářské evidence v jednotné soustavě řízení socialistického národního hospodářství	13
Základní pojmy	13
Nutnost národohospodářské evidence	14
Stručná charakteristika řízení socialistického národního hospodářství	14
Národohospodářská evidence jako nástroj řízení; její vztah k rozboru hospodářské činnosti	17
Požadavky kladené na národohospodářskou evidenci	19
Přesnost a úplnost údajů	20
Včasnost údajů	21
Zjišťování údajů v naturálních, hodnotových, případně v pracovních měrných jednotkách	21
Různý stupeň podrobnosti údajů	21
Zjišťování údajů v různém stupni operativnosti	22
Komplexnost údajů	23
Zjišťování údajů z hlediska odpovědnosti (osob, útvarů)	23
Obory národohospodářské evidence	24
Účetní evidence	24
Operativně technická evidence	26
Statistika	28
Vzájemný vztah oborů národohospodářské evidence	29
Prvotní evidence	31
Pojem	31
Význam prvotní evidence	31
Organizace a řízení prvotní evidence	32
Efektivnost národohospodářské evidence v soustavě řízení	33

Kapitola II (Doc. inž. J. Sojka, CSc.)

Předmět účetní evidence	36
Účetní evidence jako vědecká disciplína a jako nástroj řízení	36
Předmět účetní evidence jako vědecké disciplíny	37
Metoda účetní evidence jako vědecké disciplíny	38
Předmět národohospodářské evidence jako funkce řízení	39
Předmět účetní evidence jako funkce řízení	40
Historická podmíněnost předmětu účetní evidence	40
Předmět účetní evidence	42
Základy třídění hospodářských prostředků v hospodářských organizacích	44
Koloběh hospodářských prostředků v hospodářské organizaci, charakteristika jeho fází	50
Zdroje hospodářských prostředků, jejich tvoření, použití a třídění	53

Kapitola III (Doc. inž. S. Vihan)

Metoda účetní evidence	59
Pojem metody (obecně)	59
Metoda účetní evidence jako nástroje řízení	60
Metoda evidence (obecně)	60
Měřítko v hospodářské evidenci	61
Prvky metody účetní evidence jako nástroje řízení	63
Vztah pojmů metoda, technika, organizace, forma a soustava v účetní evidenci	74

Kapitola IV (Doc. inž. S. Vihan)

Princíp zachycení hospodářských operací v soustavě účetních zápisů	75
Rozvaha	75
Vliv hospodářských operací na rozvahu	79
Čtyři základní typy operací	79
Soustava účtů	87
Podstata a funkce účtů	87
Souvztažnost účtů	88
Princíp podvojnosti a pravidlo podvojnosti účetních zápisů	90
Syntetická a analytická evidence	99
Předvahy	93
Předvahy analytické evidence — kontrolní soupisky	104

Druhý díl

Kapitola V (Prof. B. Partyk)

Účtování materiálu	109
Význam a úkoly evidence materiálu	109
Význam evidence materiálu	109
Základní pojmy	109
Úkoly evidence materiálu	111
Základy účtování materiálu	112
Členění účtů materiálu	113
Metody účtování materiálu	117
Členění účtů materiálu v syntetické evidenci	119
Ukazatele zásob materiálu v analytické evidenci průmyslových podniků	120
Metody výpočtu vlastních nákladů spotřebovaného materiálu	122
Zjišťování skutečných vlastních nákladů pořízení spotřebovaného materiálu přímým způsobem	123
Výpočet vlastních nákladů pořízení spotřebovaného materiálu na podkladě velkoobchodních cen materiálu	125
Výpočet vlastních nákladů pořízení spotřebovaného materiálu na podkladě plánovaných vlastních nákladů pořízení materiálu	129
Některé problémy prohloubení evidence a rozboru zásobovací činnosti	131

Kapitola VI (Prof. B. Partyk)

Evidence základních prostředků, investice a generálních oprav	133
Základní pojmy	133
Základní prostředky	133
Investice	134
Generální opravy základních prostředků	134
Běžné opravy základních prostředků	134
Základní pojmy reprodukce základních prostředků	135
Pojmy opravy k základním prostředkům a fond základních prostředků	138
Jak vyjadřujeme ocenění základních prostředků	138
Úkoly a druhy evidence základních prostředků	139
Význam a úkoly evidence základních prostředků	139
Druhy evidence základních prostředků	142
Metoda evidence procesu reprodukce drobných a krátkodobých předmětů a základních prostředků	143
Metoda evidence procesu reprodukce drobných a krátkodobých předmětů	144
Metoda evidence procesu reprodukce základních prostředků	146
Některé zvláštní problémy v oblasti evidence základních prostředků	159
Volba ukazatelů v evidenci základních prostředků a klasifikace základních prostředků	160
Funkce odpisů	163
Odpisy podle obsahu	163
Metody výpočtu odpisů	165
Metody normování odpisů	166
Metody účtování odpisů	167

Kapitola VII (Doc. inž. Š. Trnovský)

Evidence mezd	170
Základní pojmy	170

Třídění mezd	172
Třídění mezd podle způsobu jejich výpočtu	172
Třídění mezd podle potřeb kalkulace	172
Třídění mezd podle nároku na mzdy	173
Třídění mezd podle způsobu financování	173
Třídění mezd podle potřeb kontroly mzdového fondu	173
Význam mezd a úkoly evidence mezd	174
Princip evidence mezd a ostatních složek souvisejících s odměňováním zaměstnanců	174

Kapitola VIII (Doc. inž. R. Schroll)

Evidence nákladů na výrobu	184
Základní pojmy	184
Klasifikace výroby	184
Úkoly národohospodářské evidence v oblasti výroby	185
Náklady, výdaje, škody, ztráty	188
Vlastní náklady	190
Členění nákladů	191
Členění nákladů podle nákladových druhů	192
Členění nákladů podle výkonů	193
Členění nákladů podle místa vzniku	198
Členění nákladů podle odpovědnosti	198
Evidence nákladů	200
Evidence nákladů podle výkonů	202
Základní prvky metodiky kalkulace vlastních nákladů	203
Vliv kalkulační metodiky na účetní evidenci při jejím zaměření na evidenci nákladů podle výkonů	206
Kontrola plnění plánu vlastních nákladů výroby zboží v soustavě účetní evidence	211
Metody evidence nákladů na výrobu a kalkulace vlastních nákladů produkce	215
Evidence nákladů podle místa vzniku	223
Evidence nákladů podle odpovědnosti	223
Využití výsledků evidence nákladů na výrobu pro rozbor	225

Kapitola IX (Doc. inž. B. Fíreš, CSc.)

Evidence hotových výrobků a realizace	229
Evidence hotových výrobků	230
Základní pojmy	230
Úkoly národohospodářské evidence na úseku hotových výrobků	230
Účtování hotových výrobků	231
Evidence realizace a nákladů spojených s realizací	233
Ekonomická podstata realizace	233
Pojetí realizace v účetní evidenci	235
Moment realizace v účetní evidenci	236
Evidence realizace a výsledků z realizace	238

Kapitola X (Inž. J. Báča, CSc.)

Evidence fondů a financování	245
Fond základních prostředků	246
Obrátový fond	246
Odpisový fond na investice a generální opravy	248
Zvláštní fondy	248
Prémiový fond	251
Účelové financování	255
Evidence krátkodobých úvěrů	256
Evidence finančních výsledků	258
Evidence rozdělení zisku	260
Úhrada ztrát a jejich evidence	263

Kapitola XI (Prof. B. Partyk)

Výkaznictví v národohospodářské evidenci	266
Účel výkaznictví a členění výkazů	266
Výkazy podle oborového stupně řízení	267
Výkazy podle druhů činnosti	267
Výkazy podle pramene sestavování	268
Výkazy podle doby sestavování	268

Soustava hlavních ukazatelů průmyslového podniku	268
Ukazatele o výrobě	239
Ukazatele o odbytu a realizaci (o tržbách)	272
Ukazatele práce a mezd	274
Ukazatele o základních prostředcích	275
Ukazatele investiční činnosti	276
Ukazatele materiálně technického zásobování	277
Ukazatele o výsledku činnosti a finanční ukazatele	277
Oceňování jako metoda sjednocení obsahu ukazatelů výkazů národohospodářské evidence	278
Rozvaha jako účetní výkaz syntetických ukazatelů podniku	280

Kapitola XII (*Doc. inž. J. Sojka, CSc.*)

Třídění účtů	285
Třídění účtů v kapitalistické teorii účetní evidence	285
Statically zaměřené teorie účtů	236
Dynamicky zaměřené teorie účtů	287
Staticko-dynamicky zaměřené teorie účtů	287
Třídění účtů v socialistické teorii účetní evidence	288
Předmětná kritéria	288
Kritéria metodická	290
Jednotná soustava účtů	295
Jednotnost účtové osnovy	295
Uspořádání účtů v účtových osnovách	296
Označování účtů v účtových osnovách	297
Účtové osnovy v kapitalistickém účetnictví	298

Kapitola XIII (*Doc. inž. S. Vihán*)

Technika a formy účetní evidence	300
Dokumentace účetních zápisů	300
Obsah a forma účetních dokladů	300
Oběh a zpracování dokladů	301
Zpracování dokladů v účtárně	302
Zápisy časové a soustavné	303
Zápisy jednoduché a složité	304
Inventarizace	305
Význam inventarizace	305
Předmět, lhůty a druhy inventarizací	306
Opravy chybných účetních zápisů	306
Účetní formy	308
Účel účetních forem a znaky, podle kterých je rozlišujeme	308
Vývoj účetnictví a jeho forem v předkapitalistických formacích	309
Účetní soustavy v kapitalismu	310
Popisovací formy	317
Novější účetní formy	319

Kapitola XIV (*Jan Ehleman, prom. ekonom*)

Mechanizace evidence	322
Význam mechanizace evidence	322
Prostředky mechanizace evidence	323
Prostředky malé mechanizace	323
Prostředky střední mechanizace	323
Prostředky velké mechanizace	325
Organizace práce ve strojní početní stanici	326
Synchronizace	329
Samočinné počítače	331
Mechanizace evidence v ČSSR	333
Perspektiva mechanizace evidence	333

Kapitola XV (*Doc. inž. S. Vihán*)

Základy organizace účetní evidence, účetní služby a účetních prací	335
Organizace účetní evidence a účetní služby v rámci podniků (organizací)	336
Plánování účetních prací	341
Rejstřík	347